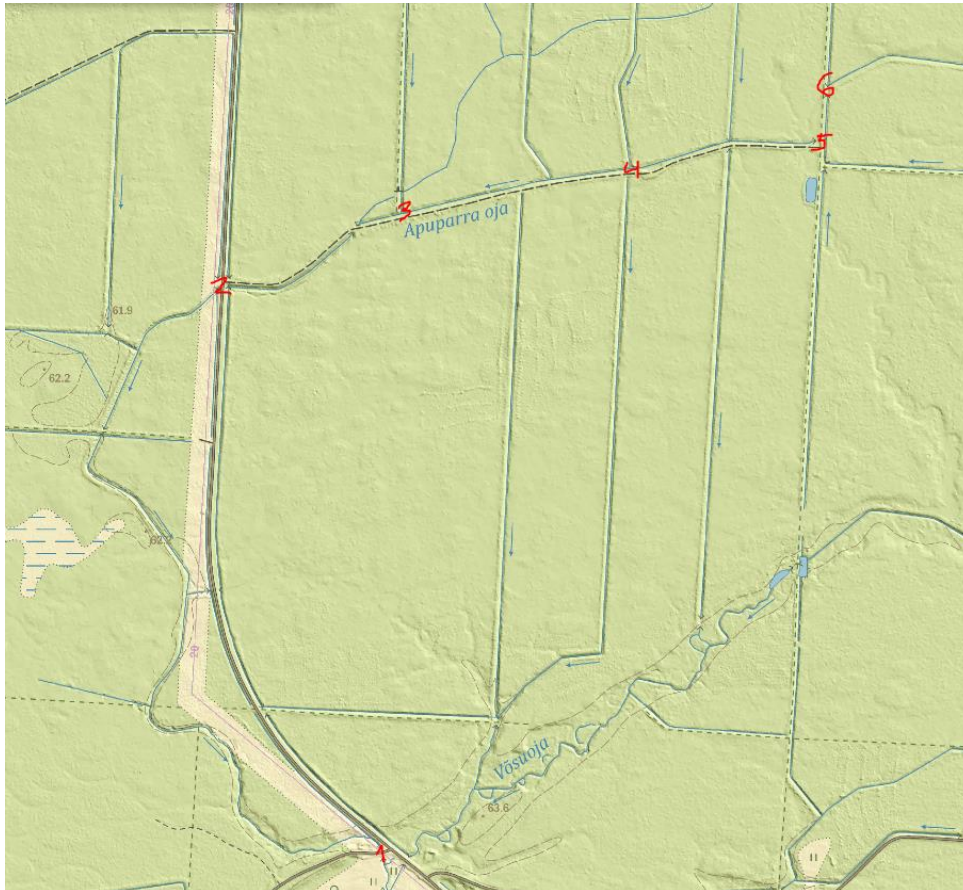

Apuparra oja (VEE1086100) vaatlus

Vaatluse aeg: 17.05.26. Vaatleja: Marko Vainu

1. Oja oli suhteliselt väikese vooluhulgaga:

2. Kõigis suundades oli ohtralt seisvat vett. Kusagil allavoolu pidi olema koprapaisutus:

3. Endiselt oli ohtralt seisva vett. Põhja poolt suubuv kraav oli palju tagasihoidlikum, kuid selles oli vesi sees:

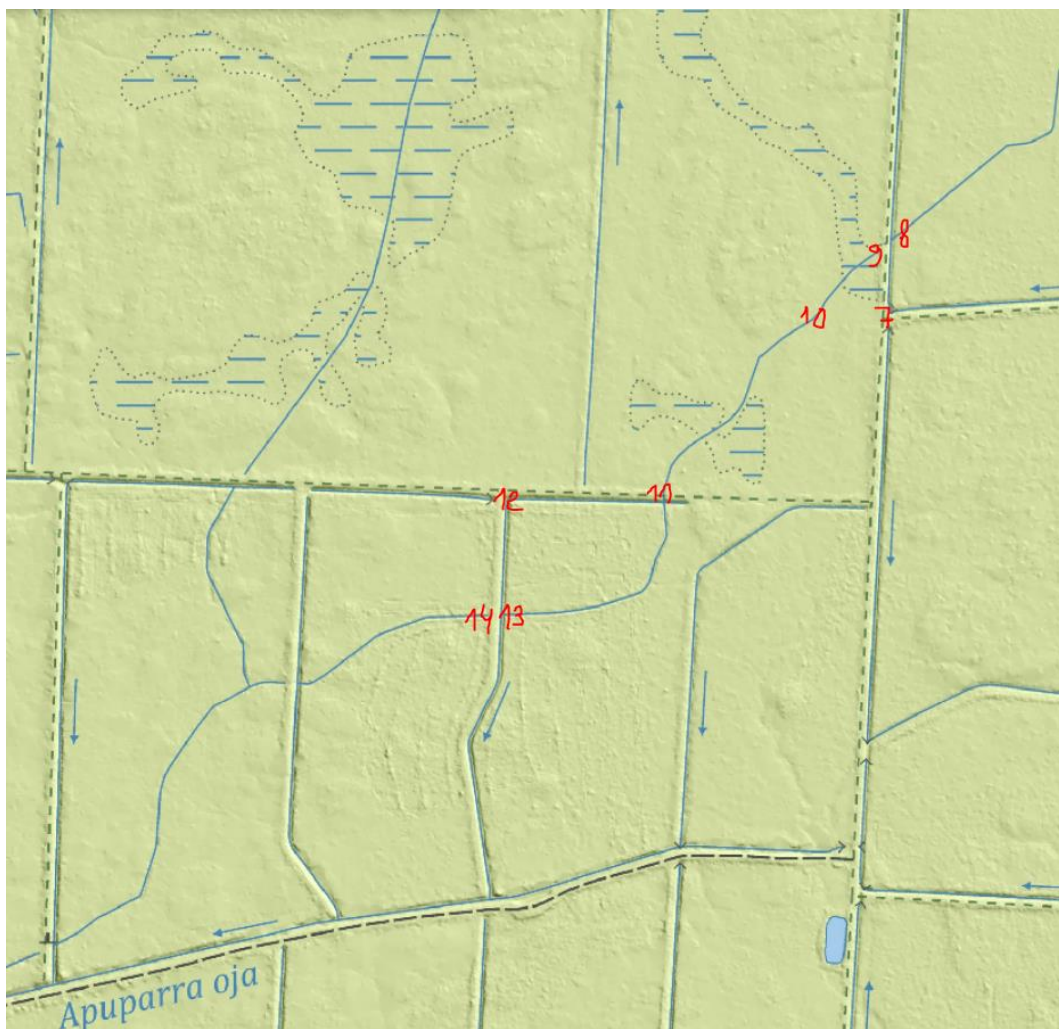
4. Teeäärne telg oli veerohkem. Vool polnud eristatav. Põhja poolt suubuva kraavi põhjas oli pahkluuni vett ja ooker oli põhjas. Selles oli veidi voolamist isegi näha:

5. Praegu Apuparra oja lähteks määratud koht. Voolamist oli näha. See tuli põhja poolt. Liiv oli põhjas ja vesi pruun. Lõuna poolt tuli väike nire. Ei ole looduses tajutav oja lähtena:

6. Peavool tuli kirdest. Põhjast tuli väike nire:

7. Truubis vesi seisis. Ida pool oli vett laiemalt ja sügavamalt. Põhja pool oli paar cm:

8. Kirdest tuli madal ja kuiv, kraavi veetasemest kõrgemal olev vagu. Ei vääri ETAKi sinist kriipsu:

9. Raja kõrvalt algas vesine soon. Vett oli omajagu, aga ei voolanud:

10. Vesine ja mudane soon. Vett oli pahkluuni. Voolamist ei näinud:

11. Peaaegu mattunud truup või vana sild (**ETAKis puudu**). Vesi nirises läbi. Põhja pool oli veerohke mudane soon, kuid truubi ummistus takistas äravoolu. Vesi nirises idasuunalisse kraavi. Lõuna pool oli oja vana säng eristatav, aga see oli madal ja kuiv ning kraavi veetasemest kõrgemal. **Pigem ei vääri ETAKis sinist kriipsu.** Idasuunaline kraav oli lemedega kaetud:

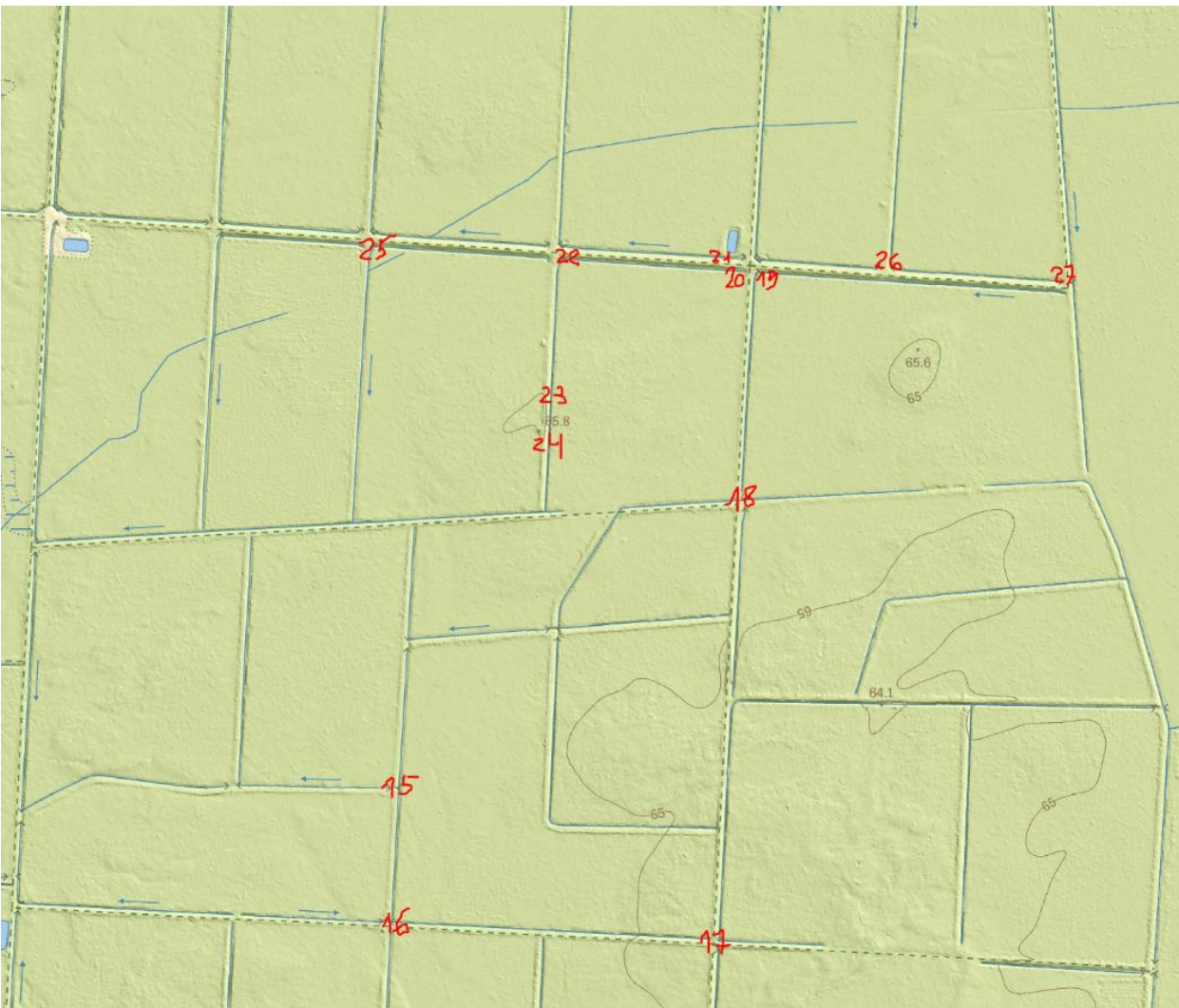

12. Lõuna poole läks ohtra seisva veega kraav:

13. Punktis 11 lõuna poole suundunud vana ojasäng. Oli sama madal ja kuiv nagu punktis 11. **Ei vääri ETAKi sinist kriipsu.**

14. Põhja-lõunasuunalisest kraavist lääne pool oli vana ojasängi põhjas mustad lehed, mis viitas, et sängis oli selle aasta jooksul vett olnud, kuid vaatluse ajal oli täiesti kuiv. Ilmselt võib ETAKis kraavina säilitada.

15. Nii põhja kui lõuna pool oli laialt pruuni seisvat vett:

16. Oli truup, millest valgus vesi läbi ida poole. Truubist ida pool polnud voolamist näha, aga see pidi olema põhja poole.

17. Väga väike nire valgus põhjast lõuna poole.

18. Lääne poole mineva truubi (**ETAKis puudu**) ees oli mõlemas suunas ohtralt seisvat vett:

19. Vesi voolas läbi truubi põhjast lõunasse:

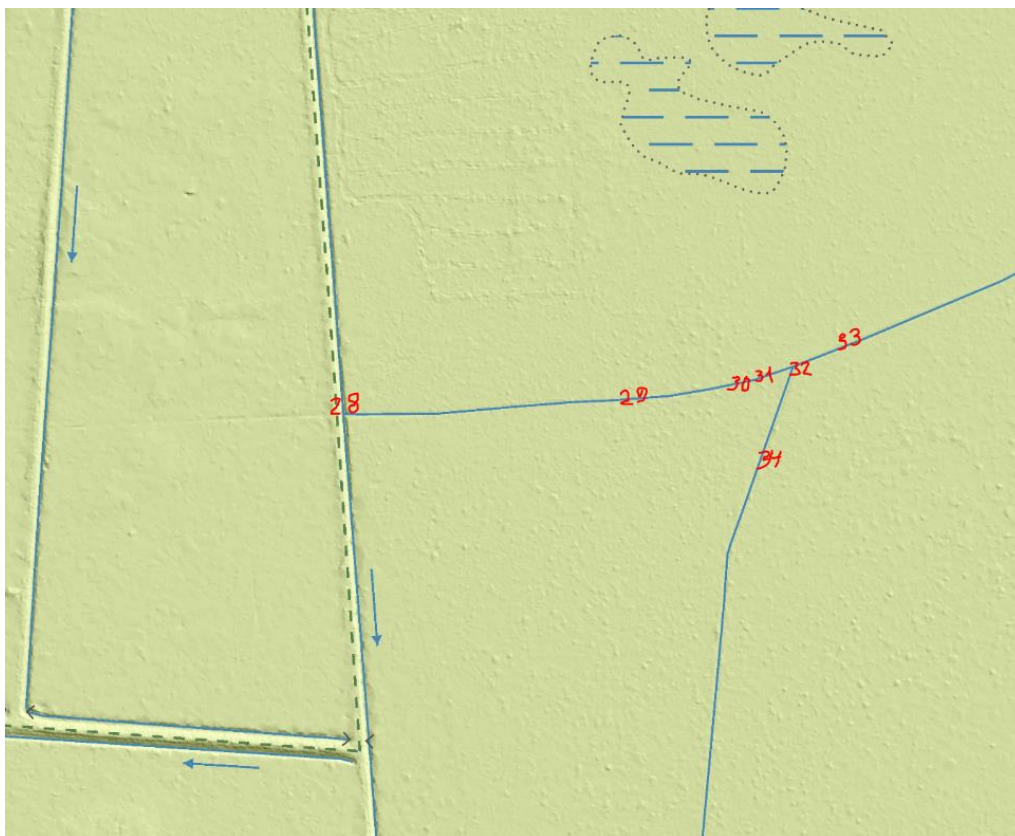
20. Uuest lõunasuunalisest teest lääne pool läks kraav ka lõuna poole (**ETAKis puudu**).

21. Lääne poole suunduv kraav oli põhimõtteliselt kuiv. Selle põhjas oli vaid ookriline muda. Seega voolas tuletõrjетиigist ida poole jääval alal kogu vesi lõunasse:

22. Truubis nirises vesi lõunast põhja poole.
23. Kraav oli kuiv.
24. Kraav oli uuesti niiske. See tähendab, et kraav on kaevatud üle veelahkme ning veelahe on kusagil punkti 23 piirkonnas.
25. Ka siin nirises vesi läbi truubi põhja poole. Seega on ilmselt ka selle kraavi peal lõuna pool veelahe.
26. Truubi ees oli pruun, seisev vesi. Voolu polnud näha.
27. Truubist allavoolu oli taaskord palju seisvat ja pruuni vett. Truubist ülesvoolu oli näha vee nirisemist truupi nii põhja kui ka lõuna poolt:

28. Ida poolt suubus hästi eristuv nõva. Selle põhjas oli muld ning oli näha, et selles oli varem vesi voolanud. Vaatluse ajal oli muld vaid niiske. Põhja-lõunasuunalise kraavi põhjas voolas nire:

29. Taimestumata nõva eristus taimestiku vahel selgelt:

30. Siin oli nõva rohkem taimestunud kui lääne pool ega eristunud enam nii hästi:

31. Siin kadus nõva päris ära. **ETAKis võiks sinise kriipsu siin ära lõpetada.**

32. Idast tuli palju laiem ja mudasem nõva, mis läks edasi lõuna poole. Vett polnud ka selles. Verstase kaardi põhjal on tegemist Ravioja algupärase sängiga:

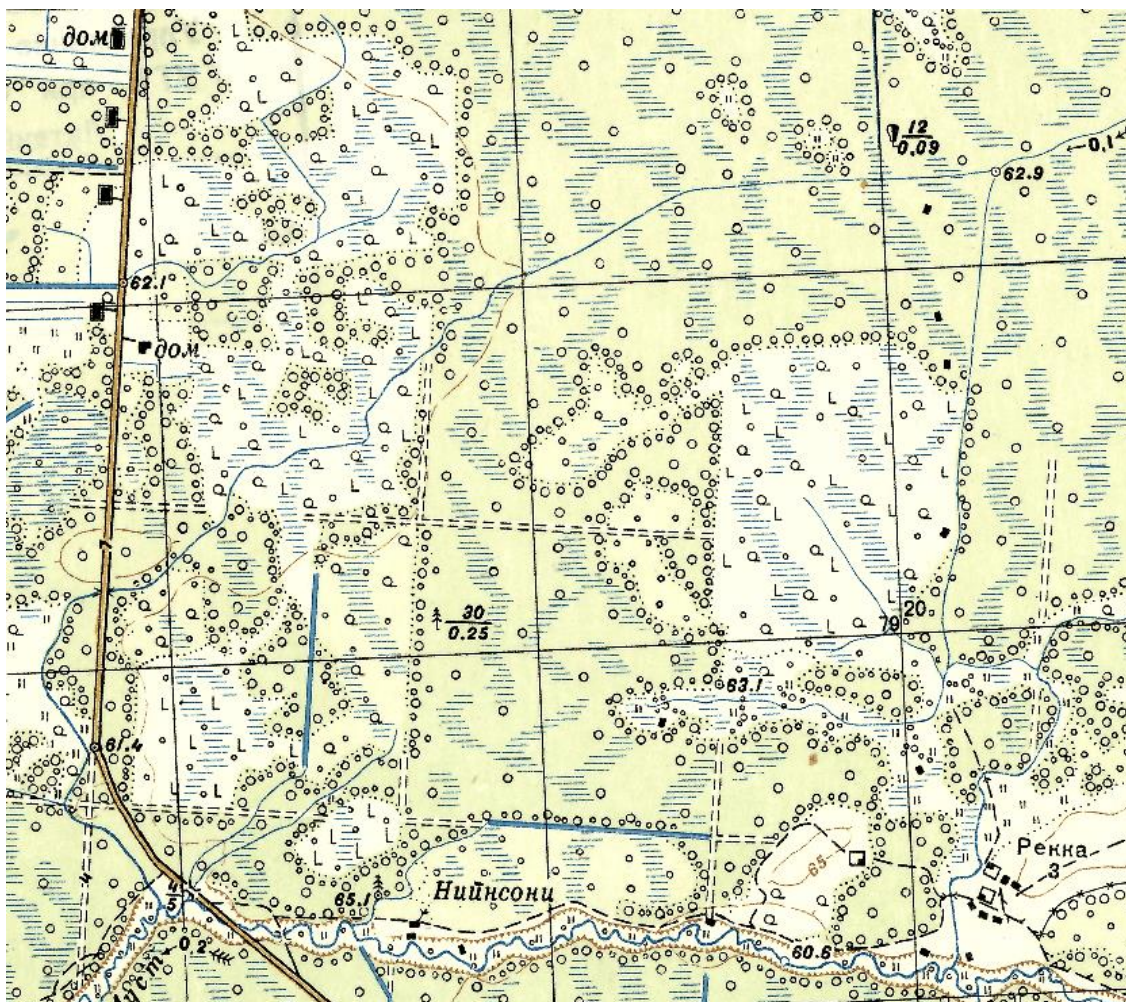
33. Muda peal oli isegi paar mm seisvat vett:

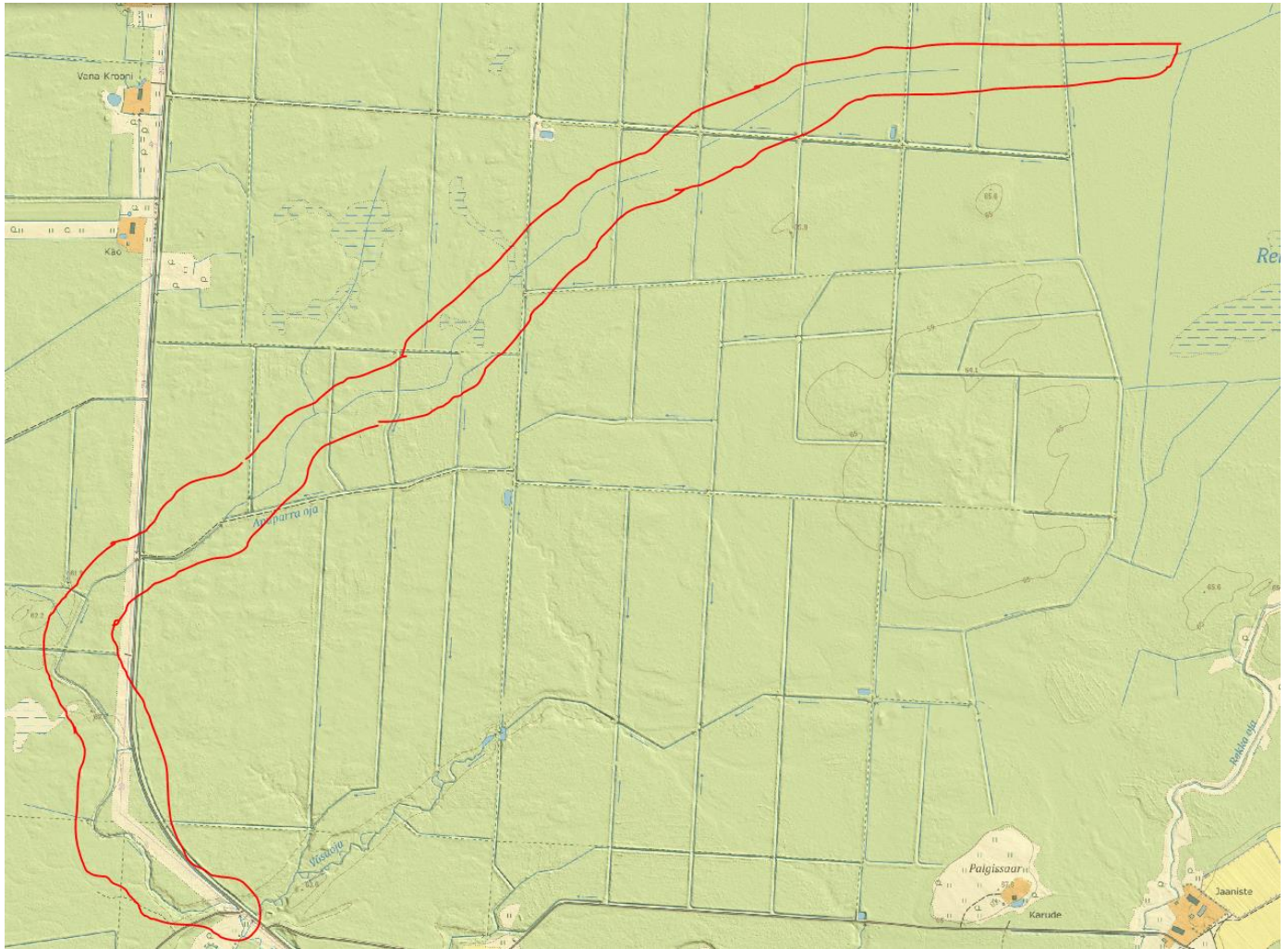
34. Lõunasse suunduva nõva ääres oli sangleppade rida:

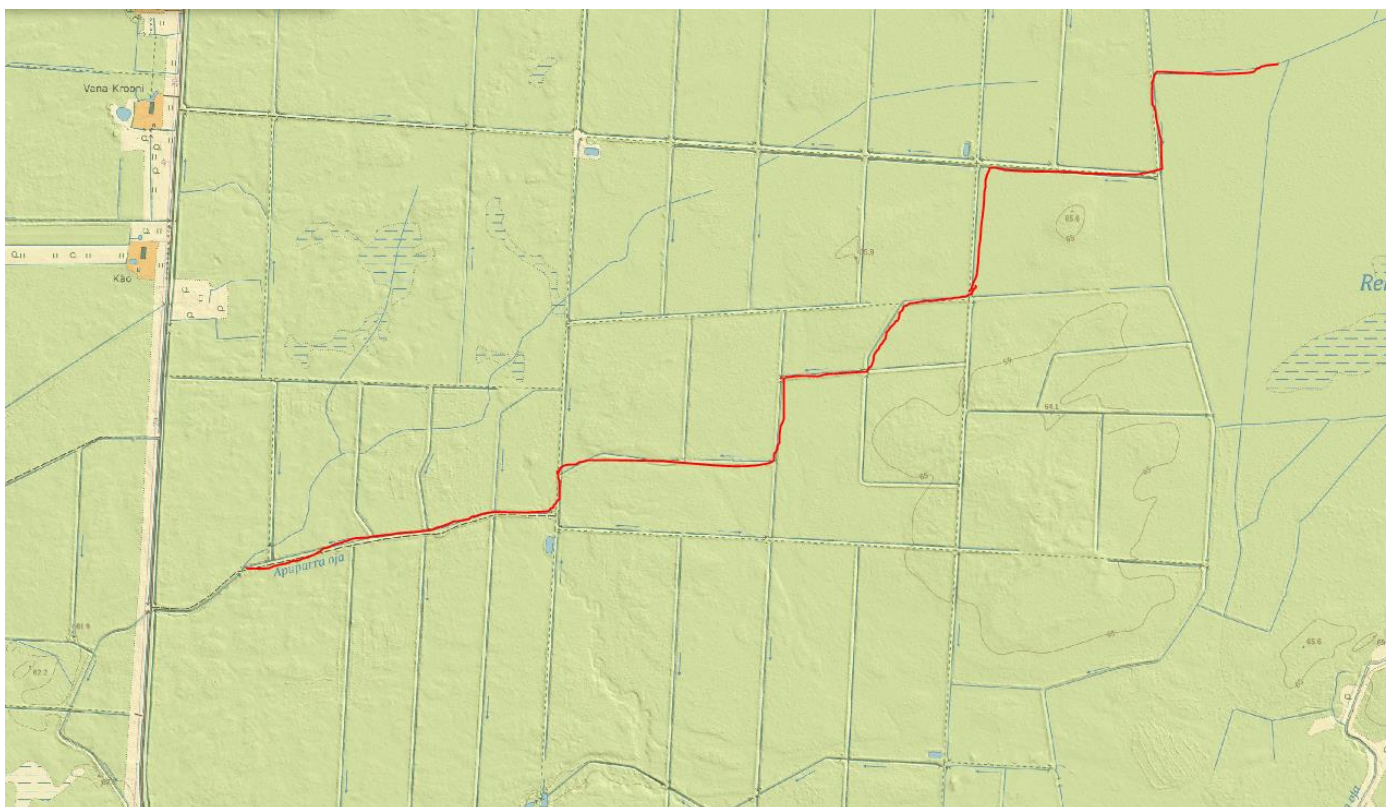
Olukord ajaloolistel kaartidel: Vanim Maa- ja Ruumiameti geoportaalil oleva ajalooline kaart, millel on Apuparra oja kujutatud, on NL 1948. aasta 1:25 000 kaart. Sellel kulges oja vaatluspunktist 31 mööda tänapäevani reljeefis eristuvat kirde-edelasuunalist sängi Mustjõkke:

Apuparra oja ajalooline kulg tänapäevasel põhikaardil:

Järeldused: Apuparra oja ajalooline lähe on hästi tuvastatav, kuid alal tehtud ulatuslik metsakuivendus on vetevõrku sedavõrd palju ümber kujundanud, et oja tänapäevase ruumikuju puhul pole võimalik ajaloolisest lähtuda. Oja lähteks oleks küll võimalik lugeda punkt 31 ning määrata see kulgema punktist 28 kuni punktini 3 mööda tehissängi:

Vaatluse ajal ei jõudnud aga oja kunagisest lähtelõigust üldse vett vaatluspunkti 3. Seega oleks selle kraavivõrgustiku Apuparra oja õigusjärglaseks lugemine meelevaldne. See oleks põhjendatud vaid juhul, kui lähtelõik oleks veerohke.

Ainus lõik oja ajaloolises sängis, kus vaatluse ajal vett ning isegi voolavat vett tuvastati, oli punktide 9 ja 11 vahel. Vooluhulk oli küll väike ning punktide 11 ja 3 vahel voolas see ca 800 m mööda oja kunagisest asukohast eemal asuvat tehissängi. Praegu oja ülemjooksuks loetav punktis 5 algav lõik on küll punktist 3 ülesvoolu liikudes veerohkuse poolest peavool, kuid punktist 4 ülesvoolu puudub sellel igasugune seos oja kunagise teljega. Ainus seos on tõsiasi, et see kraav koondab valglalt kokku varem Apuparra oja jõudnud vee.

Eelkirjeldatud asjaolusid arvestades on kõige õiglasem lugeda **oja lähteks punkt 9**, olenemata sellest, et punktis 4 on oja teljeks saav kraav ida poolt tulevast kraavist palju veevaesem:

Oja tüübiks sobib jätkuvalt “**oja**”, kuna vaatamata ülemjooksu asumisele tehissängis ning keskjooksu õgvendamisele, on oja alamjooks endiselt looduslik.

